

DANUTA KOSTEWICZ
ANDANTE SPIANATO

Danuta Kostewicz

Andante spianato

Danuta Kostewicz

ISBN 978-80-88463-35-1 (pdf)
ISBN 978-80-88463-36-8 (ePub)
ISBN 978-80-88463-37-5 (mobi)

OBSAH

- Profil autorky (*Libor Martinek*) 6
- Osvojování krajín nekonečnosti (*Eligiusz Dymowski*) 8
- Andante spianato (*Danuta Kostewicz*) 10
- Doslov (*Libor Martinek*) 50
- Recenzní ohlasy (*Libor Martinek*) 58

Profil autorky

Danuta Kostewicz se narodila v Poznani. Po studiích na Vysoké škole múzických umění a na Škole filmové teorie působila jako novinářka a spisovatelka. Vydala řadu prozaických a básnických knih, je autorkou několika filmových a rozhlasových scénářů v německém jazyce. Dlouhodobě se aktivně zúčastňovala činnosti vídeňské tvůrčí kulturní skupiny MORGENKREIS, spolupracovala s předními německojazyčnými médii (Die Presse, Die Furche, Illustrierte Neue Welt, Pannonia, Kulturredaktion ORF, Norddeutscher Rundfunk aj.). Je členkou rakouského PEN-Clubu.

Její knihy byly přeloženy do mnoha jazyků, mj. do angličtiny, češtiny, francouzštiny, chorvatštiny, němčiny, španělštiny, ukrajinštiny a esperanta.

Obdržela četná ocenění a vyznamenání, mimo jiné:

Dramatický debut Ateneum – Varšava;

Literární cena Morgenkreis (Vídeň 1985);

Cena Sociétés Européenne de Culture, Centre Polonais za péči o polskou kulturu v zahraničí (2000);

Cena za Nejlepší básnickou knihu roku (Poznaň 2002);

Cena Klemense Janického (Bydhošť 2004);

Cena Světového dne poezie 2005 – UNESCO – Poezja Dzisiaj (Varšava);

Kavalírský kříž Řádu zásluh o Polskou republiku (1999).

Žije v USA.

V češtině již vyšla sbírka poezie Danuty Kostewiczové *Anatomie chvíle* (Opava 2003) v translaci Libora Martinka.

Próza *Andante spianato* vyšla v podobě stejnojmenné knihy v roce 2019 (Opava: Literature & Sciences). Šlo tehdy o překlad písničích tyto řádky z autorčina polského rukopisu.

E-book *Andante spianato* je rozšířenou verzí (zejména o metatexty) knižního vydání.

Libor Martinek

*Věnuji S.,
jemuž vděčím za přístup
ke skutečným pokladům
odvahy existence.*

*„Jsme smrtelní, když necítíme lásku,
nesmrtelní, když milujeme.“
(Carl Jaspers)*

Osvojování krajín nekonečnosti

Člověk potřebuje nejen vzduch, aby mohl žít a dýchat, ale také rozhovor s někým jiným, aby jeho myšlenky byly vyslyšeny a nabraly plnější tvaru a výrazu. Vždyť vše, co ve světě existuje, podléhá zákonům logiky, dá se spočítat, zvážit, nejdnou dokonce přesně předpovědět. Akorát že to, co se nachází v lidské mysli a srdci, v pocitu kolem srdce, je a zůstane vždy nějaké jiné, hůře uchopitelné, šílenější, plné neuskutečněných stesků a tužeb. Možná právě proto – jak napsal prof. Michał Heller – „někdy se vyplatí unavit myšlením“ a vyrovnat se sám se sebou, abychom si na vlastní kůži vyzkoušeli, že „drama naší situace spočívá v tom, že nejlidštější rozhodnutí musíme přijímat v oblasti, ve které se pronikavost našeho rozumu rozplývá v přísvitcích a stínech. Avšak možná právě díky tomu jsme lidmi, nikoli automaty na přijímání morálních rozhodnutí“ („Morálka myšlení“; *Moralność myślenia*, Tarnów 1993). Otázka týkající se začátku a konce lidské cesty bude vždy aktuální.

V takové perspektivě se nám odhaluje obraz zápisků Danuty Kostewiczové, která s odvahou zahajuje rozhovor o obtížných volbách a se soustředěností bystrého pozorovatele rozvíjí dialog plný napětí, aby nic neuniklo ke konci dne, když se musí vyrovnat sama se sebou. Odvaha myšlení autorky ji vede po štěrbinách a zákoutích každodennosti zapisované mimochodem pulzující krví v žilách, neboť jen tehdy můžeme ochránit před strachem samy sebe až do konce a také mezi stále častějšími pochybnostmi a otázkami se nadto můžeme konečně odvážit „prominout Bohu“, což v případě Danuty Kostewiczové není prázdnu frází nebo nadutou pýchou, ale čímsi na způsob vědomě přijatého účtu očištění, odkud je lépe vidět jak světlo, tak stíny. Jak říká autorka: „Po velmi dlouhém přemýšlení jsem se rozhodla odpustit Bohu, že mě s takovou vytrvalostí a stále od začátku zkouší. Avšak odpustit není tak snadné. Musí to trvat. A nikoli něco za něco. Žádné podvádění. Žádné podvody. Nemysli si, že se budu najednou a ostentativně modlit. Ne. Udržovat v Něho víru – to je důležité. V Jeho jedinečnost. Nebo v Jeho existenci vůbec. A udržovat víru tak, jak zrno udržuje vzpomínku na klíčení. Vše ostatní, celá podstata věcí, zůstává na později. Přesně tak. Na potom, když jako země bude snít zralé sousto, Země – kvetoucí na neexistující stopce mého bytí.“

Autorka se z hlediska prožitého života a času neosvobozuje od dotěrně se navracejících fundamentálních otázek, přičemž si plně uvědomuje, že se s nimi musí potýkat neustále. Filozofickému „já“, i když také podléhá klamu, jestliže křiví svou perspektivu, přitom nestojí nic v cestě, aby tím víc potvrdzovalo vlastní nezávislost bytí „zde a nyní“. Jakákoli nahodilost nezmění podstatu věcí. Řádné pozorování sebe sama autorce umožňuje, aby se v klidu a s citovou vyvážeností, bez nějaké trapnosti a prikazování ponořila do vzdálených oblastí fantazie a myšlení, i když čas neúprosně letí po cestách pomíjení. Tento vnímatelný klid, to svébytné preludium fantazie je jako jemná hudba, jejíž něžný zvuk stéká na duši, aby její bolest uklidnil něžným ztišením uprostřed neměnně trvající meditace. Odtud plyne také vyznání Kostewiczové: „Drobky času se jako vlny pokládají na sebe, já v nich dále schovávám všechny zásoby srdce a zapomínám, jak nestabilní je jejich trvání. Dál sním, opírám je o stále silnější základy. Kdo ví – možná umím snít jenom o tom, co je skutečné? Možná se všechno jiné jeví mým očím jako nesouhlas, jako negace samého života, takže se nelze divit, že to odsunuji na druhý, na další plán. (...) V každém případě, jak vidíš, nenašla jsem žádnou uspokojivou odpověď na otázku – jaké jsou vlastně okamžiky, a který z nich by měl být považován za nejdůležitější?“

Jak jsou blízké v těch autorčiných úvahách pascalovské myšlenkové koncepce o vznešené duši, která s věkem začíná stále více chápat, „že zde na zemi není pro nás uspokojení opravdového a trvalého, že všechny naše rozkoše jsou pouhá marnost, že naše strasti jdou do nekonečna a že konečně smrt, která nám hrozí každou chvíli, v několika málo letech nás neklamně a nezbytně postaví před hroznou nutností, býti na věky zničení nebo nešťastní“ (Blaise Pascal, *Myšlenky*; vybral a přeložil Jaroslav Dvořáček, 1932). Ovšemže, existuje